

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NAUJOS KARTOS JUDRIOJO RYŠIO (5G) PLĖTROS
2020-2025 M. GAIRIŲ PATVIRTINIMO**

2019 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė vadovaudamasi Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 4 straipsnio 1 dalimi ir atsižvelgdama į Europos Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos 5G veiksmų planas“ strateginius tikslus, n u t a r i a:

1. Patvirtinti Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020-2025 m. gaires (pridedama).

2. Pavesti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai įgyvendinti Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020-2025 m. gairių nuostatas.

3. Pasiūlyti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai ir Lietuvos savivaldybių asociacijai dalyvauti įgyvendinant Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020-2025 m. gairių priemonių plano nuostatas.

4. Pavesti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai koordinuoti šiuo nutarimu patvirtintų Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020-2025 m. gairių priemonių plano įgyvendinimą.

Ministras Pirmininkas

Susisiekimo ministras

LIETUVOS RESPUBLIKOS NAUJOS KARTOS JUDRIOJO RYŠIO (5G) PLĖTROS 2020-2025 M. GAIRĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

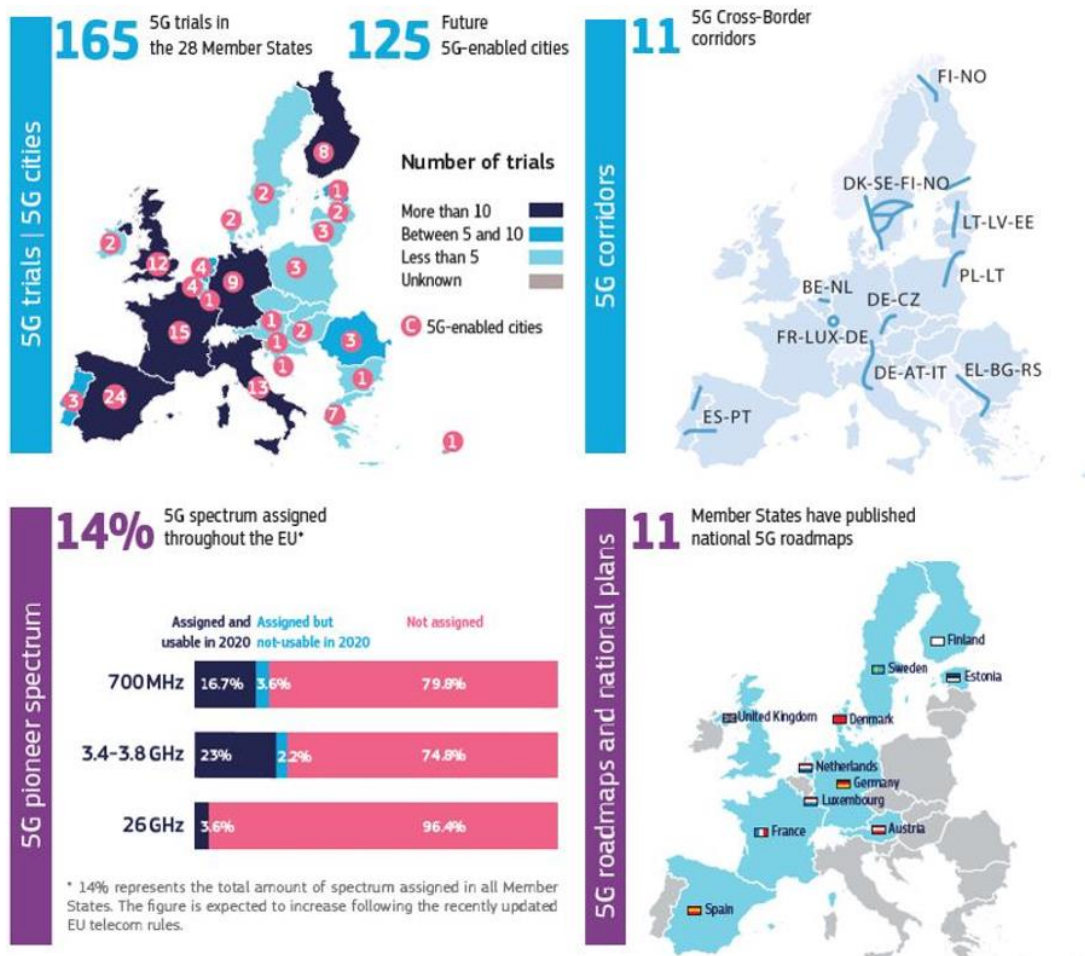
1. Penktosios kartos judrusis ryšys – (toliau 5G ryšys), tai judriojo ryšio evoliucijos procese sukurta ir standartizuota technologija (pradedant 2G, 3G, 4G), kurios kokybiniai rodikliai – ypatingai didelis pralaidumas, maža delsa bei plačios pritaikymo galimybės, numatoma, kad bus vienas svarbiausių skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės elementų per ateinantį dešimtmetį. Pažymėtina, kad 5G ryšio technologija suteiks naują ryšio kokybės galimybę ne tik pavieniams vartotojams, tačiau leis į tinklą sujungti daiktus, taip dar labiau išplėsdama daiktų internetą (ang. *Internet of things*) bei įrenginių tarpusavio sąveiką grindžiamų įrenginių (ang. *Machine to machine, M2M*) pritaikymo galimybes. Todėl tikimasi, kad būsimoji 5G ryšio infrastruktūra bus pritaikoma daugeliui sektorių pvz. autonominiams automobiliams, e. sveikatai, energijos valdymui, įvairioms visuomenės saugą užtikrinančioms aplikacijoms, gamybos automatizavimui ir pan.

2. Europos Komisijos 2016 m. rugsėjo 14 d. komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui „Junglumas – bendrosios skaitmeninės rinkos pagrindas. Kelias į Europos gigabitinę visuomenę“ (COM (2016) 587 final) (toliau – Europos gigabitinės visuomenės vizija) valstybėms narėms iškeltas uždavinys – diegti skaitmeninei Europos atečiai skirtus tinklus. Pagal Europos gigabitinės visuomenės viziją, itin aukšto pralaidumo tinklų prieinamumas ir pateikimas rinkai sudaro sąlygas bendrojoje skaitmeninėje rinkoje plačiai naudoti produktus, paslaugas ir prietaikus. Ši vizija praktiškai apibūdinama trimis iki 2025 m. siektiniais strateginiais uždaviniais: siekiant Europos ūkio augimo ir darbo vietų kūrimo reikia gigabitinio junglumo vietose, kuriose yra socialinių-ekonominės plėtros iniciatyvų; siekiant Europos konkurencingumo reikia 5G junglumo visų miestų teritorijose ir visose didžiausiose sausumos transporto magistralėse; Europos sanglaudai reikia, kad visiems Europos namų ūkiams būtų prieinamas ne mažesnės kaip 100 Mbps spartos interneto ryšys.

3. Europos Komisijos 2016 m. rugsėjo 14 d. komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui „Europos 5G veiksmų planas“ (COM (2016) 588 final) (toliau – Europos 5G veiksmų planas), pateiktas veiksmų planas, kaip bendradarbiaujant Komisijai, valstybėms narėms ir pramonei Europoje laiku ir koordinuotai įdiegti 5G tinklus. Numatyti šie tarpiniai 5G ryšio diegimo tikslai: užtikrinti, kad kiekviena valstybė narė nurodytų bent vieną didesnę miestą, kuriame 5G ryšys pradėtų veikti iki 2020 m. pabaigos, ir kad iki 2025 m. 5G ryšys nenutrūkstamai veiktų visose miestų teritorijose ir didžiausiuose sausumos transporto keliuose. Iki 2016 m. pabaigos nustatytų laikiną pirminiam 5G paslaugų diegimui skirtų pradinių spektro juostų sąrašą. Pagrindinių šviesolaidinio ryšio diegimo ir zonų įrengimo scenarijų įgyvendinimo pažangos stebėjimo tikslais būtų nustatyti įrengimo ir kokybės uždaviniai, kad tikslinis rodiklis būtų pasiektas bent visose miestų teritorijose ir visuose svarbiausiuose sausumos transporto keliuose, o iki 2025 m. būtų užtikrinta nenutrūkstama 5G ryšio aprėptis. Apsvarstyti galimybę būsimą 5G infrastruktūrą naudoti visuomenės saugos ir saugumo reikmėms skirtų ryšių paslaugų veikimui tobulinti, be kita ko, ieškoti galimų bendrų požiūrių numatant ateityje įsigyti pažangias plačiajuosčio ryšio visuomenės apsaugos ir pagalbos ištikus nelaimei paslaugų sistemas. Valstybės narės raginamos įtraukti šiuos aspektus į savo nacionalines 5G veiksmų gaires.

4. 5G ryšio nauda galiausiai priklausys nuo to, koku greičiu 5G ryšys bus įdiegtas, ir nuo to, kiek greitai jis bus naudojamas (tiek verslo, tiek vartotojų). Be to, nauda priklausys nuo verslo modelių raidos, standartų tobulinimo ir norminių bei institucinių sistemų pritaikymo prie šių pokyčių. Galiausiai, galimas 5G gerovės augimas priklausys nuo skirtingų technologijų integracijos ir prietaisų bei programų sąveikos laipsnio. Tai konstatavo Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos Ryšių infrastruktūros ir paslaugų politikos darbo grupė 2019 m. balandžio 11 d. ataskaitoje „Kelias į 5G tinklus“.

5. Daugelis išsivysčiusių pasaulio valstybių skuba pasinaudoti 5G ryšio privalumais, inicijuodamos bandymus, o vėliau ir komercinių paslaugų, pagrįstų 5G ryšio technologija, teikimą. Šiuo metu komercinės 5G ryšio paslaugos vartotojams yra prieinamos: JAV, Pietų Korėjoje, Kinijoje, Suomijoje, Didžiojoje Britanijoje, Italijoje, Ispanijoje ir kt. Šiuo metu Europos Sąjungoje 11 valstybių narių yra paskelbusios nacionalinius 5G diegimo veiksmų planus.

*Šaltinis – „European 5G Observatory“ Europos Komisijos įrankis valstybių narių 5G ryšio plėtros pažangai stebėti¹, 2019 m. rugsėjo mėn. duomenimis.

6. Todėl svarbu užtikrinti, kad 5G ryšio sistemų ir tinklų plėtra būtų vykdoma efektyviausiu būdu, t. y. siekiant ekonomiškai efektyviai panaudoti investicijas ir jų pagrindu sukurti kuo didesnę pridėtinę vertę bei užtikrinti visuomenės saugą. Šios technologijos įdiegimas ypatingai svarbus norint paspartinti ekonomikos augimą, valstybės tarptautinį konkurencingumą, naujų darbo vietų kūrimą, o taip pat inovacijų ir informacinės visuomenės plėtrą.

7. Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) 2020-2025 m. gairių (toliau – 5G ryšio plėtros gairės) tikslas – užtikrinti efektyvią ir sparčią naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtrą Lietuvoje iki 2025 metų.

8. 5G ryšio plėtros gairėse vartojamos santrumpos:

¹ Nuoroda internete – <https://5gobservatory.eu/observatory-overview/5g-scoreboards/>

8.1. **2G** arba GSM (angl. *Global System Mobility*) – seniausia iki šiol veikianti judriojo ryšio technologija.

8.2. **3G** arba UMTS (angl. *Universal Mobile Telecommunication standard*) – trečiosios kartos judriojo ryšio technologija.

8.3. **4G** arba LTE (angl. *Long Term Evolution*) – ketvirtosios kartos judriojo ryšio technologija.

8.4. **5G** – penktosios kartos judriojo ryšio technologija.

8.5. Kitos 5G ryšio plėtros gairėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatyme ir Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatyme.

II SKYRIUS 5G RYŠIO DIEGIMO IR PLĖTROS ETAPAI

9. Siekiant užtikrinti tolygią, ekonomiškai pagrįstą ir efektyvią 5G ryšio plėtrą numatoma, kad 5G ryšys Lietuvoje turi būti pradėtas diegti 2021 m. ir plėtojamas visoje valstybės teritorijoje pradedant didžiausiais miestais ir strateginiais valstybės objektais iki 2025 m. itin sparčiu judriuojų ryšiu padengiant svarbiausius sausumos transporto koridorius ir miestų teritorijas. Siekiama, kad 5G ryšys pirmiausiai turėtų būti įdiegtas (pradėtos teikti komercinės 5G ryšio paslaugos):

9.1. iki 2022 m. bent viename iš penkių didžiausių pagal gyventojų skaičių Lietuvos Respublikos miestų;

9.2. iki 2023 m. penkiuose didžiausiose Lietuvos Respublikos miestuose Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys.

9.3. iki 2025 m. miestų teritorijose, tarptautiniuose sausumos transporto koridoriuose (Via Baltica, Rail-Baltica) ir kituose valstybinės reikšmės greitkeluose ir keliuose, geležinkeluose.

III SKYRIUS TECHNINIŲ SĄLYGŲ 5G RYŠIO TINKLŲ DIEGIMUI SUKŪRIMAS

10. Viena svarbiausių sąlygų diegti judriojo ryšio, tame tarpe ir 5G, tinklus yra valstybės valdomo išteklių – radijo dažnių – naudojimas. Kadangi Lietuvoje iki šiol palaikomos ir senesnių judriojo ryšio kartų – 2G, 3G, 4G ryšio technologijomis pagrįstos judriojo ryšio paslaugos, kurioms teikti radijo dažniai (kanalai) yra paskirti ir naudojami, todėl naujo judriojo ryšio tinklo diegimui ir plėtrai reikalingi papildomi radijo dažniai.

10.1. Radijo spektro politikos grupė (toliau – RSPG), įkurta Europos komisijos Sprendimu 2002/622/EB, 2016 m. lapkričio 9 d. priėmė ir paskelbė nuomonę RSPG16-032 FINAL „dėl radijo spektro susijusio su naujos kartos belaidėmis radijo ryšio sistemomis (5G), aspektų“², kurioje identifikavo pagrindines radijo dažnių juostas, kaip geriausiai tenkinančias naujos kartos judriojo ryšio poreikius. RSPG nuomone 3400–3800 MHz (toliau – 3,5 GHz radijo dažnių juosta) radijo dažnių juosta yra pagrindinė 5G ryšio technologijos pagrindu teikiamoms paslaugoms Europoje diegti. Ši radijo dažnių juosta yra suderinta Europos Sąjungos mastu judriojo ryšio tinklams ir tinkama ankstyvam 5G ryšio technologijos diegimui. Siekiant užtikrinti teritorinę ir vidaus patalpų 5G ryšio aprėptį, reikalingas radijo dažnių spektras žemesnis nei 1 GHz. RSPG nuomone, šiam tikslui tinkama ir suderinta Europos Sąjungoje – 694–790 MHz (700 MHz) dažnių juosta. Pažymėta, kad radijo dažnių juostų virš 24 GHz, tinkamų 5G ryšiui diegti yra nemažai, tačiau RSPG atsižvelgdama į praktinius aspektus bei siekdama atkreipti judriojo ryšio pramonės (įrangos gamintojų) dėmesį, Europoje rekomenduoja naudoti 24,25–27,5 GHz radijo dažnių juostą (toliau – 26 GHz radijo dažnių juosta). Taip pat pažymėta, kad 31,8–33,4 GHz, 40,5–43,5 GHz ir 66–71 GHz radijo dažnių juostos suderinamos su 5G ryšio sistemomis ilgalaikėje perspektyvoje ir turėtų būti toliau tiriamos.

10.2. Radijo dažnių (kanalų) 3,5 GHz ir 26 GHz paskyrimo terminai nustatyti 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/1972, kuria nustatomas

² RSPG Sprendimas, nuoroda https://rspg-spectrum.eu/wp-content/uploads/2013/05/RPSG16-032-Opinion_5G.pdf

Europos elektroninių ryšių kodeksas (nauja redakcija) 54 straipsnio 1 dalyje – Europos Sąjungoje suderintais terminais ir techninėmis sąlygomis, šie radijo dažniai (kanalai) Europos Sąjungos valstybėse narėse turi būti paskirti iki 2020 m. pabaigos.

10.3. Siekiant sudaryti palankias sąlygas naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 700 MHz ir 3,5 GHz radijo dažnių juostų, ypač Lietuvos pasienio teritorijose reikia su Europos Sąjungai nepriklausančiomis kaimynėmis valstybėmis sudaryti susitarimus dėl tarpvalstybinio radijo dažnių (kanalų) koordinavimo ir dėl radijo dažnių, skirtų judriajam ryšiui diegti, naudojimo bei elektromagnetinio suderinamumo

10.4. 700 MHz radijo dažnių (kanalų) panaudojimui reikia atlikti šios radijo dažnių juostos pertvarką, kaip numatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. lapkričio 25 d. nutarime Nr. 1492 „Dėl Skaitmeninės televizijos diegimo Lietuvoje modelio aprašo patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. rugsėjo 4 d. nutarimo Nr. 873 redakcija). 700 MHz radijo dažnių juostą siekiama atlaisvinti iki 2020 m. birželio 30 d., tačiau kol su Europos Sąjungai nepriklausančiomis kaimynėmis valstybėmis nėra suderinta šios radijo dažnių juostos naudojimo paskirtis, šios radijo dažnių juostos naudojimo galimybės yra labai apribotos. Visgi tikėtina, kad 700 MHz radijo dažnių juostos panaudojimo terminas bus suderinamas su 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo (ES) 2017/899 „dėl 470–790 MHz dažnių juostos naudojimo Sąjungoje“ 1 straipsnyje numatyto įgyvendinimo terminu, t. y. iki 2022 birželio 30 d.

10.5. Turi būti siekiama 700 MHz ir 3,5 GHz radijo dažnių (kanalų) paskyrimą vykdyti vienu metu, vadovaujantis Elektroninių ryšių įstatymo 52 straipsnio 1 dalies 3 punktu, paskelbiant radijo dažnių kanalų aukcioną (Priedo 1.1.–1.2. papunkčiai).

11. Įgyvendinant Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“, patvirtintos 2014 m. kovo 12 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 244 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 1085 redakcija) penktąją programos tikslą, tęsiama interneto infrastruktūros plėtra ir siekiama, kad visoje šalies teritorijoje būtų prieinamas naujos kartos interneto ryšys, užtikrinantis 30 Mbps ir didesnę duomenų perdavimo spartą. Tokią galimybę suteiks pradėtas įgyvendinti „naujos kartos interneto prieigos infrastruktūros plėtros“ projektas (toliau – Projektas).

11.1. Projekto įgyvendinimo metu toliau plėtojama naujos kartos interneto prieigos infrastruktūra baltosiose teritorijose, kuriose rinka negali užtikrinti šios infrastruktūros plėtros ir sparčiojo interneto ryšio paslaugų teikimo, statant ryšio bokštus ir tiesiant šviesolaidines kabelių linijas. Baltosiose teritorijose planuojama pastatyti apie 180 ryšio bokštų ir nutiesti apie 1 465 km šviesolaidinių kabelių linijų, prijungiant naujai pastatytus ryšio bokštus ir apie 430 esamų infrastruktūros objektų (ryšio bokštų, kabelinės infrastruktūros objektų ir pan.).

11.2. Projekto įgyvendinimas bei jo metu sukurta tvari elektroninių ryšių infrastruktūra atokiose Lietuvos vietovėse prisidės prie sparčiojo plačiajuosčio ryšio, įskaitant ir 5G ryšio plėtros ir tikslo aprėpti kuo didesnę namų ūkių skaičių, įgyvendinimo. (Priedo 1.3. papunktis).

12. Šiuo metu galiojanti Lietuvos Respublikos higienos norma HN 80:2015 „Elektromagnetinis laukas gyvenamojoje aplinkoje. Parametrų normuojamos vertės ir matavimo reikalavimai 10 kHz–300 GHz radijo dažnių juostoje“ (toliau – HN 80:2015) apima elektromagnetinio lauko intensyvumo parametrų leidžiamų verčių ir elektromagnetinės spinduliuotės poveikio mažinimo priemonių gyvenamojoje aplinkoje reglamentavimą. Pažymėtina, kad šiuo metu HN 80:2015 nustatyti reikalavimai 400 MHz–300 GHz dažnių juostose, kuriose planuojamas diegti 5G ryšys yra 10 kartų griežtesni nei nustatyti 1999 m. liepos 12 d. Europos Komisijos rekomendacijoje 1999/519/EB „dėl plačiai visuomenei taikomo 0–300 GHz radijo dažnių juostoje elektromagnetinio lauko ribojimo“ (toliau – 1999/519/EB rekomendacijos), kuri pagrįsta 1998 m. Tarptautinės apsaugos nuo nejonizuojančiosios spinduliuotės komisijos (angl. *International Commission for Non-ionising Radiation Protection (ICNIRP)*) gairėmis. Darbuotojų apsaugos nuo elektromagnetinių laukų keliamos rizikos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. A1-614 „Dėl Darbuotojų apsaugos nuo elektromagnetinių laukų keliamos rizikos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai), įsigaliojo 2016 m. lapkričio 1 d. ir tuo būdu į nacionalinę teisę perkėlė 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/35/ES dėl būtiniausių sveikatos ir saugos

reikalavimų, susijusių su fizikinių veiksnių (elektromagnetinių laukų) keliama rizika darbuotojams. Pažymėtina, kad pagal Nuostatų reikalavimus darbo aplinkoje taikomos iki 50 kartų mažiau griežtesnės ribinės vertės negu gyvenamojoje aplinkoje pagal HN 80:2015 reikalavimus, nors darbuotojai darbo aplinkoje dirba arčiau elektromagnetinės spinduliuotės šaltinių. 2018 m. ICNIRP gairės, nurodančios rekomenduojamus spinduliavimo lygius 100 kHz - 300 GHz dažnių juostoje, buvo peržiūrėtos, pateikiant jas viešosioms konsultacijoms, tačiau galutinis projektas nėra patvirtintas, nes vyksta ekspertinis ICNIRP darbo grupės vertinimas. HN 80:2015 pakeitimo projektas parengtas Sveikatos apsaugos ministro 2019 m. rugsėjo 13 d. įsakymu Nr. V-1060 sudarytos tarpinstitucinės darbo grupės, atsižvelgiant į šiuo metu galiojančias 1999/519/EB rekomendacijas, 2018 m. ICNIRP gairių projekto nuostatas, Nyderlandų Karalystės sveikatos, gerovės ir sporto ministerijos Nacionalinio visuomenės sveikatos ir aplinkos instituto 2018 m. ataskaitą, kurioje pateikti Europos Sąjungos narių ir kitų užsienio šalių elektromagnetinės spinduliuotės reglamentavimo duomenys (angl. „*Comparison of international policies on electromagnetic fields (power frequency and radiofrequency fields)*“) ir Europos Komisijos 2019 m. atlikto tyrimo ataskaitą „Study on using millimetre waves bands for the deployment of the 5G ecosystem in the Union“.

12.1. Atsižvelgiant į Nyderlandų Karalystės sveikatos, gerovės ir sporto ministerijos Nacionalinio visuomenės sveikatos ir aplinkos instituto 2018 m. ataskaitą, kurioje pateikti Europos Sąjungos narių ir kitų užsienio šalių elektromagnetinės spinduliuotės reglamentavimo duomenys, dauguma Europos Sąjungos valstybių narių, taip pat Australijoje, Japonijoje, JAV, nustatyti elektromagnetinių laukų verčių reikalavimai atitinka 1999/519/EB rekomendacijas. Griežtesnis nei 1999/519/EB rekomendacijose radijo dažnių juostos 2100 MHz elektromagnetinių laukų reglamentavimas taikomas Bulgarijoje ($0,1 \text{ W/m}^2$), Kroatijoje ($1,7 \text{ W/m}^2$), Graikijoje (6 W/m^2), Italijoje ($0,1 \text{ W/m}^2$), Lenkijoje ($0,1 \text{ W/m}^2$), Slovėnijoje (1 W/m^2). Griežtesnis nei 1999/519/EB rekomendacijos radijo dažnių juostų 900 MHz ir 1800 MHz elektromagnetinių laukų reglamentavimas taip pat taikomas minėtose šalyse.

12.2. Vadovaujantis HN 80:2015 nustatytais elektromagnetinio lauko ribinėmis vertėmis numatomose naudoti 5G ryšio radijo dažnių juostose, naujos kartos judriojo ryšio tinklų plėtra būtų stipriai apribota. Reikėtų ženkliai padidinti judriojo ryšio bazinių stočių skaičių, vietoje vienos bazinės stoties diegiant kelias atskiras, skirtas skirtingoms ryšio technologijoms. Tokiu būdu būtų patirtos didelės ir nepagrįstos sąnaudos, sukurta papildoma administracinė našta valstybės institucijoms bei gerokai padidėtų vizualinė tarša dėl išaugusio bazinių stočių skaičiaus, kultų visuomenės nepasitenkinimas dėl šalia jų gyvenamosios aplinkos padidėjusio naujų bazinių stočių ir jų įrangos (antenų) skaičiaus. Todėl darytina išvada, kad nėra pagrindo Lietuvoje taikyti griežtesnį elektromagnetinio lauko ribinių verčių reglamentavimą gyvenamojoje aplinkoje nei nustatytas 1999/519/EB rekomendacijose. Siūloma analogiškai kaip ir darbo aplinkoje taikyti tokius pačius reglamentavimo principus ir tokį patį suskirstymą į radijo dažnių juostas kaip ir 1999/519/EB rekomendacijose (Priedo 1.4. papunktyje numatyta priemonė).

13. Vertinant viešąją informaciją, susijusią su 5G ryšio plėtra, tiek Lietuvos žiniasklaidos priemonėse, tiek ir užsienio šalių informacijos šaltiniuose pastebimas neigiamas požiūris į 5G ryšio plėtrą, tikėtina, sąlygotas dėl objektyvios ir kompetentingų institucijų ar organizacijų parengtos informacijos trūkumo. Taip pat pastebėtina, kad yra iniciatyvų, kurios kaip tik skirtos didesniai visuomenės įaudrinimui, taip pat ir iš Lietuvai nedraugiškų valstybių valdomų informacijos šaltinių³.

13.1. Reikalinga parengti ir išplatinti informaciją, skirtą supažindinti visuomenę apie elektromagnetinės spinduliuotės saugos sveikatai užtikrinimą, kuomet bus pradedamos diegti 5G ryšio sistemos, taip pat vykdyti nuolatinį visuomenės informavimą ir konsultavimą šioje srityje (Priedo 1.5-1.6. papunkčiuose numatytos priemonės).

13.2. Siekiant tobulinti esamų judriojo ryšio technologijų įrengimo ir priežiūros reglamentavimą, taip pat siekiant tinkamai pasirengti 5G ryšio technologijos diegimui, tikslinga

³ Nuoroda į NY Times pranešimą: <https://www.nytimes.com/2019/05/12/science/5g-phone-safety-health-russia.html>

peržiūrėti 2011 m. kovo 2 d. Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-200 „Dėl radiotechninio objekto radiotechninės dalies projekto ir elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos plano derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), patvirtintą Radiotechninio objekto radiotechninės dalies projekto ir elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos plano derinimo tvarkos aprašą. Judriojo ryšio operatorių siūlymu, Apraše reglamentuojamus teorinius skaičiavimus vykdyti pagal ITU standartą ITU-T K.100 ir Tarptautinės elektrotechnikos komisijos IEC standartą IEC 62232:2017 ir raportą TR 62669:2019 (Priedo 1.7. papunktyje numatyta priemonė).

14. Siekiant užtikrinti visuomenės saugą bei galimybę naudotis viešojo judriojo ryšio paslaugomis, reikalinga, kad judrusis ryšys būtų prieinamas visuose plačiai visuomenei prieinamuose visuomeninės paskirties pastatuose bei jų patalpose, tame tarpe požeminėse parkavimo aikštelėse, liftuose, koridoriuose ir kitose visuomeninės paskirties pastatų patalpose. Šiuo metu Statybos techniniuose reglamentuose nėra aiškiai reglamentuoti reikalavimai inžinerinių, elektroninių ryšių tinklų įrengimui visuomeniniuose pastatuose, o Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus patvirtintos Elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo, žymėjimo, priežiūros ir naudojimo taisyklės numato tik technines sąlygas atskiroms pastatų konstrukcijoms bei technines įrengimo, kabelių klojimo ir pan. charakteristikas. Tokiu būdu sprendimai dėl šių visuomeninių pastatų aprūpinimo judriuoju ryšiu iš esmės paliekami statytojų valiai. Visuotinai pripažįstama, kad visuomenės poreikis ryšiui pagal svarbą prilygintinas kitų inžinerinių tinklų, tokių kaip vandentiekio, šildymo bei elektros, be to tai ir visuomenės saugumo garantas dėl galimybės nelaimės atveju susisiekti su bendruoju pagalbos centru. Todėl reikalingas kompleksiškas požiūris, peržiūrint ir tobulinant Statybos techninių reglamentų ir elektroninių ryšių įrengimo reglamentavimą, siekiant užtikrinti viešojo judriojo ryšio paslaugų prieinamumą visuomeninės paskirties pastatuose (Priedo 1.8. papunktyje numatyta priemonė).

15. Tam, kad efektyviai plėtoti judriojo ryšio, įskaitant 5G, tinklus reikia peržiūrėti teisinį reglamentavimą, pirmiausia užtikrinant skaidrias ir vienodas sąlygas įrengti judriojo ryšio infrastruktūrą valstybės valdomuose nekilnojamojo turto objektuose, pvz. įrengti ryšio antenas ant valstybės valdomų pastatų stogų, taip pat inžinerinių statinių ar jų dalyse. Tikslinga įvertinti servituto, reglamentuoto Elektroninių ryšių įstatyme, taikymo išplėtimo galimybę.

15.1. Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, nustato, kad nuomojamas gali būti tik turtas, kuris nenaudojamas valstybės funkcijoms įgyvendinti. Tokiu būdu eliminuojami visi Lietuvos pasienio ruože naudojami Valstybės sienos apsaugos tarnybos ryšio bokštai, nors techniškai jie būtų suderinami su judriojo ryšio operatorių įranga. Analogiška problema su valstybinių energetikos ir transporto įmonių valdoma infrastruktūra.

15.2. Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas taip pat nustato, kad turtas perduotas patikėjimo teise gali būti išnuomotas, tačiau tik atsiklausus įstaigos, kuriai turtas priklauso ir kuri suteikė turtą patikėjimo teise. Tokiu būdu valdomų valstybės objektų yra labai daug ir tai labai apsunkina arba užkerta kelią šiuos objektus panaudoti judriojo ryšio operatorių vykdomai veiklai.

15.3. Pastebėtina, kad pastatų stogai nėra išskirti atskiru turtiniu vienetu, todėl valstybės institucijos konkurso būdu nuomoja patalpas su unikaliu nekilnojamojo turto registro numeriu, siekiant šį procesą dirbtinai suderinti su 2001 m. gruodžio 14 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 1524 „Dėl valstybės ilgalaikio materialiojo turto nuomos“ nuostatomis. Taipogi, toks konkursas kaip įprasta būna ilgas biurokratinis procesas. Atsižvelgiant į judriojo ryšio operatorių veiklos specifiką, jiems nėra reikalingos nuomojamos patalpos, o reikalinga vieta ant pastatų stogų, ar ant inžinerinių statinių, ryšio antenoms įrengti. Apstu atveju, kai nuomos sąlygose taikomi įvairūs papildomi, nepagrįsti reikalavimai pvz. apdrausti turtą, apmokėti žemės nuomos mokesčio dalį ir pan. Dažnai nustatoma sąlyga draudžianti subnuomoti gautą vietą antenų talpinimui, nors Elektroninių ryšių įstatymas skatina ryšio operatorius bendrai naudotis esama infrastruktūra, taip mažinant sąnaudas, efektyvinant veiklą, mažinant vizualinę taršą ir t.t. Atkreiptinas dėmesys ir į taikomas nuomos kainas, kurios pasitaiko neadekvačios, nuomojant vos kelis kvadratinis metrus ploto patalpą. Taip pat, daugelis institucijų nėra suinteresuotos leisti talpinti ryšio antenas ant jų valdomų objektų, kadangi gaunamos lėšos tiesiogiai patenka ne į institucijos, o į valstybės biudžetą,

tuo tarpu viešojo konkurso organizavimo ir nuomos procedūros sudaro reikšmingą administracinę našą institucijai. Todėl pažymėtina, jog šioje srityje reikalinga vieninga, skaidri ir aiški tvarka, nustatanti valstybės objektų nuomos tvarką, kadangi šiuo metu kiekvienas atvejis yra individualus ir sunkiai prognozuojamas (Priedo 1.9. papunktyje numatyta priemonė).

16. Numatoma, kad 5G ryšio plėtrai bus reikšmingi mažos aprėpties belaidžio prisijungimo taškai (angl. *small cell's*), kuriais numatoma tankinti ryšių tinklus, minėtus taškus įrengiant ant įvairių visuomeninės paskirties objektų – nacionalinių, regioninių ar vietos valdžios institucijų kontroliuojamos fizinės infrastruktūros, įskaitant gatvių apšvietimo stulpų, kelio ženklų, šviesoforų, informacinių stendų, autobusų stotelių ir kitos tinkamos fizinės infrastruktūros. Ši iniciatyva taip pat yra ir 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (nauja redakcija) perkėlimo ir įgyvendinimo nacionalinėje teisėje proceso dalis. Šiuo metu numatoma parengti šią teisę judriojo ryšio operatoriams garantuojančia Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimo redakciją, tačiau tikėtina, kad šios numatytos teisės realizavimas gali pareikalausiti kompleksinių priemonių (Priedo 1.10. papunktyje numatyta priemonė).

17. Efektyviai judriojo ryšio tinklų plėtrai užtikrinti, svarbu užtikrinti galimybę ryšio operatoriams plėtoti šviesolaidines kabelių linijas, kurias palankiausia kloti lygiagrečiai kelių, kelio juostoje. Teisę nemokamai naudotis valstybės ir savivaldybių kelių juostomis, aikštėmis, vamzdynais, vandenimis ir jų pakrantėmis, tiltais, viadukais, tuneliais, kitais statiniais, suderinus su valstybės ar savivaldybių institucijomis, viešųjų ryšių tinklams tiesti užtikrina Elektroninių ryšių įstatymas. Tačiau, pažymėtina, kad dažnai valstybės institucijos neužtikrina šios galimybės, argumentuodamos jog vadovaujasi kitais teisės aktais, pvz. reglamentuojančiais statybą ir (ar) teritorijų planavimą, taip pat poįstatyminiais teisės aktais, kurie nėra palankūs ryšio operatoriams pasinaudoti šia teise. Todėl susidariusiai situacijai spręsti reikalingas bendras kompetentingų institucijų požiūris dėl atitinkamų įstatymų taikymo ir poįstatyminių teisės aktų suderinimo (Priedo 1.11. papunktyje numatyta priemonė).

18. Tikslinga rengiant teritorijų planavimo dokumentus, statant ar rekonstruojant Rail-Baltica ir Via-Baltica transporto koridoriams priskirtus kelius bei geležinkelius, iš anksto suprojektuoti ir nustatyti sąlygas įrengti ryšių kabelių kanalų sistemas, tinkamas ryšio operatorių tinklams įrengti. Taip pat siektina, esant galimybei numatyti ir suprojektuoti konkrečias vietas ryšio bokštams statyti. Nustatyti skaidrias bei sąnaudomis pagrįstas infrastruktūros nuomos sąlygas, tarifus. (Priedo 1.12. papunktyje numatyta priemonė).

19. Svarbu sudaryti tinkamas sąlygas judriojo ryšio operatoriams užtikrinti judriojo ryšio, įskaitant 5G, aprėptį geležinkelio linijose, stotyse, jūrų ir gėlavandenių uostų, tai pat oro uostų teritorijose. Šiam tikslui siūlytina peržiūrėti valstybės valdomų įmonių teisės aktus, ar šie nesudaro nepagrįstų kliūčių judriojo ryšio operatoriams numatytuose objektuose diegti judriojo ryšio tinklus. Esant galimybei iš anksto numatyti judriojo ryšio sistemoms įrengti tinkamą fizinę infrastruktūrą, suderinti technines, administracines sąlygas jos panaudojimui. (Priedo 1.13.-1.14. papunkčiuose numatytos priemonės).

IV SKYRIUS

TEISINIŲ, ORGANIZACINIŲ SĄLYGŲ, SKATINANČIŲ 5G RYŠIO PLĖTRĄ, SUDARYMAS

20. 5G ryšio plėtrai finansuoti siūlomos Europos Sąjungos finansavimo priemonės – Europos infrastruktūros tinklų 2021–2027 m. priemonė (Connecting Europe Facility, CEF2) ir Horizontas 2020 (Horizon2020).

20.1. Europos infrastruktūros tinklų 2021–2027 m. priemonės skaitmeninė dalis, kurios preliminarus biudžetas iki 3 mlrd. Eur, nukreipta į pažangiausios skaitmeninės infrastruktūros diegimą, kuria grindžiamas bendrosios skaitmeninės rinkos veikimas. Europos pramonės skaitmeninimas ir tokių sektorių, kaip transportas, energetika, sveikatos priežiūra ir viešasis administravimas, modernizavimas, kuris priklauso nuo galimybės visiems už prieinamą kainą naudotis patikimais ir kokybiškais didelio ir itin didelio pralaidumo tinklais. Atsižvelgiant į nuolat

augančią didelio pralaidumo tinklų ir elektroninio ryšio infrastruktūros paklausą, pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę daugiau dėmesio bus skiriama skaitmeninio ryšio infrastruktūrai. Lietuva, dalyvaudama derybose dėl Europos Komisijos pasiūlytos finansinės priemonės CEF2, kartu su kitomis Baltijos regiono valstybėmis pasiūlė įtraukti pagrindinius Lietuvos transporto koridorius, taip pat, TEN-T tinklo tarptautinius transporto koridorius, kuriuos numatoma padengti nenutrūkstamu 5G ryšiu, kaip finansuotinus projektus.

20.2. Lietuva, siekdama užtikrinti tarptautinių transporto koridorių padengimą nepertraukiamu 5G ryšiu, sudarė susitarimus su Lenkija, Latvija ir Estija dėl bendradarbiavimo įgyvendinant šį projektą. Siekiant paskatinti į šio projekto įgyvendinimą įsitraukti judriojo ryšio operatorius, organizuoti susitikimai su Europos Komisijos atstovais, suinteresuotais rinkos dalyviais, pristatytos finansinių priemonių sąlygos ir finansavimo galimybės. Vykdomas tarptautinis bendradarbiavimas su Lenkijos, Latvijos ir Estijos Vyriausybių atstovais. Siekiant pasirengti projekto įgyvendinimui – analizuojama esama judriojo ryšio infrastruktūra, numatoma ryšio aprėptis, vertinami projekto kaštai. Numatoma, kad įgyvendinus projektą bus sudarytos sąlygos autonominių transporto priemonių šiuose transporto koridoriuose testavimui ir naudojimui.

20.3. Horizontas 2020 yra didžiausia ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programa, kuriai 2014-2020 laikotarpiu skirta beveik 80 mlrd. Eur lėšų. Tikslinga kartu su kitų valstybių suinteresuotais asmenimis dalyvauti šios finansinės priemonės remiamose veiklose ir įgyvendinti projektus, susijusius su 5G ryšio pritaikymo galimybių tyrimais autonominių automobilių srityje.

20.4. Reikalinga teikti metodinę pagalbą suinteresuotiems asmenims, diegiantiems ar planuojantiems diegti 5G ryšio tinklus Lietuvoje ir siekiantiems galimybės pasinaudoti Europos Sąjungos finansavimo priemonėmis (Priedo 2.1.-2.2. papunkčiuose numatytos priemonės).

21. Analizuojant esamą ir reikalingą įrengti papildomą 5G ryšio infrastruktūrą, siekiant užtikrinti tolygią ir ekonomiškai pagrįstą judriojo ryšio plėtrą, būtina rengiamame Lietuvos bendrajame plane numatyti ryšio plėtrą reglamentuojančius sprendinius. Lietuvos Respublikos savivaldybės, siekdamos užtikrinti gyventojams galimybę naudotis kokybiškomis ir pažangiomis viešojo judriojo ryšio paslaugomis, turėtų atnaujinti savo savivaldybių teritorijų bendruosius ir specialiuosius planus, numatydamos konkrečias vietas (teritorijas) ryšio bokštams ir stiebams įrengti (Priedo 2.3. papunktyje numatyta priemonė).

22. Lietuvos savivaldybių administracijų įsitraukimas ir palankus požiūris į 5G ryšio plėtrą yra labai svarbus. Siekiant išvengti nepagrįstos administracinės naštos ir perteklinio teisinio reglamentavimo, būtinas glaudus savivaldybių administracijų, valstybės institucijų ir judriojo ryšio operatorių bendradarbiavimas ir gerosios praktikos taikymas. (Priedo 2.4. papunktyje numatyta priemonė).

23. Europos Sąjungos valstybės narės išreiškė susirūpinimą dėl galimų su 5G ryšio tinklais susijusių saugumo rizikų ir 2019 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose⁴ nurodė, jog tikisi, kad Europos Komisija pateiks rekomendaciją dėl suderinto požiūrio į 5G ryšio tinklų saugumą. Siekdama padėti suformuoti Europos Sąjungos požiūrį į 5G ryšio tinklų kibernetinio saugumo užtikrinimą, Europos Komisija 2019 m. kovo 26 d. pateikė rekomendaciją⁵ dėl bendro Europos Sąjungos požiūrio į 5G tinklų saugumą (toliau – Europos Komisijos rekomendacija), kurioje numatyta, kad valstybės narės iki 2019 m. birželio 30 d. atliks nacionalinius rizikos vertinimus ir iki 2019 m. liepos 15 d. perduos juos Europos Komisijai ir Europos kibernetinio saugumo agentūrai (ENISA) bei iki 2019 m. gruodžio 31 d. susitars dėl priemonių rinkinio, kuriuo nacionaliniu ir Europos Sąjungos lygmenimis būtų mažinama nustatyta kibernetinio saugumo rizika.

23.1. Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos ministerija 2019 m. birželio 26 d. pristatė nacionalinės 5G ryšio tinklų infrastruktūros ir su ja susijusios rizikos vertinimo ataskaitą, pagal Europos Komisijos rekomendacijas ir atsižvelgiant į bendradarbiavimo grupės, įsteigtos pagal

⁴ Europos Vadovų Tarybos 2019 m. kovo 21 ir 22 d. susitikimo išvados, nuoroda: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-1-2019-INIT/lt/pdf>.

⁵ Europos Komisijos 2019 m. kovo 26 d. rekomendacija dėl bendro Europos Sąjungos požiūrio į 5G tinklų saugumą, nuoroda: https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=58154.

Tinklų ir informacinių sistemų saugumo direktyvą⁶, parengtas 5G kibernetinio saugumo rizikos vertinimo gairės bei Prahos 5G saugumo konferencijoje paskelbtus siūlymus. Atlikus rizikos vertinimą bei analizę pateiktos išvados ir rekomendacijos.

23.2. Remiantis rizikos vertinimo metu surinkta informacija prieita prie išvados, kad siekiant tinkamai valdyti riziką, suprasti ir kontroliuoti pavojus sistemose, kurios jungia technologinius, socialinius, ekonominius ir nacionalinio saugumo elementus, būtinas pasitikėjimas, todėl patikimi partneriai, produktai ir paslaugos taps pagrindiniu veiksniu, padėsiančiu užtikrinti Lietuvos visuomenei galimybes saugiai naudotis 5G ryšio tinklų infrastruktūra. 5G ryšio tinklų infrastruktūros saugumas negali būti laikomas vien tik technologiniu klausimu. Saugumo priemonės turi būti pakankamai plačios, kad apimtų žmogiškuosius išteklius, procesus, fizinę infrastruktūrą ir visas kitas susijusias rizikas tiek veiklos, tiek strateginiu lygmenimis. Svarbu tai, kad šie 5G tinklų infrastruktūros saugumo klausimai Europos Sąjungos ir NATO lygmeniu jau sprendžiami nebe izoliuotai ir tampa šių organizacijų valstybių narių bendra darbotvarkės dalimi, siekiant suderinti rizikos vertinimo, skaitmeninių produktų, procesų ir paslaugų sertifikavimo sistemas, viešųjų ryšių tinklų vientisumo ir saugumo reikalavimus, atviros architektūros modelius, radijo dažnių naudojimo sąlygas. Dėl šios priežasties, siekiant Lietuvoje užtikrinti aukštą 5G tinklų infrastruktūros saugumo lygį ir norint sėkmingai įgyvendinti rekomenduojamas nacionalines rizikos valdymo priemones, būtų tikslinga jas derinti su Europos Sąjungos ir NATO lygmens strategija, politika ar teisiniu reglamentavimu.

Saugotinas turtas ir subjektai			Poveikio sritys*					
			Saugumo interesai, valstybės suverenitetas ir demokratija	Viešojo tvarka ir viešasis saugumas	Aplinkos apsauga	Ekonomika ir viešieji finansai	Asmens privatumas	Prekyba ir komercija
Ūkio sektoriai	Įmonių sąrašas / Įrenginių ir turto sąrašas	Energetikos sektorius	○	○	○	○		○
		Transporto ir pašto sektorius	○			○		○
		Finansų sektorius	○			○	○	
		Sveikatos priežiūros sektorius		○			○	
		Geriamojo vandens tiekimo, paskirstymo ir tvarkymo sektorius			○			
		Informacinių technologijų ir elektroninių ryšių sektorius	○			○	○	○
		Aplinkos sektorius			○			
		Civilinės saugos sektorius	○	○				
		Krašto apsaugos sektorius	○		○			
		Maisto produktų sektorius				○		○
		Pramonės sektorius			○	○		○
		Užsienio reikalų ir saugumo politikos sektorius	○					
		Valstybės valdymo sektorius	○	○	○	○	○	○
		Viešojo saugumo ir teisinės tvarkos sektorius	○	○			○	

Paaiškinimai:

Turėtų didelį poveikį ○ Neturėtų didelio poveikio □

* – pagal Europos Komisijos parengtas rekomendacijas sudarytos poveikio sritys.

Šaltinis – parengta pagal Europos Komisijos parengtas rekomendacijas.

23.3. Pagal numatytą veiksmų planą, Valstybės narės bendradarbiaudamos su Europos Komisija ir Europos kibernetinio saugumo agentūra, 2019 m. spalio 9 d. paskelbė Europos Sąjungos suderinto kibernetinio saugumo rizikos vertinimo 5G ryšio tinkluose ataskaitą⁷. Iki 2019 m. gruodžio 31 d. TIS bendradarbiavimo grupė turėtų sutarti dėl priemonių, skirtų nacionaliniu ir ES lygmenimis nustatyti kibernetinio saugumo rizikai mažinti (Priedo 2.5. papunktyje numatyta priemonė).

⁶ Europos Parlamento ir Tarybos 2016 m. liepos 6 d. direktyva dėl priemonių aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui visoje Europos Sąjungoje užtikrinti, prieiga per internetą: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32016L1148>.

⁷ ES suderinto kibernetinio saugumo rizikos vertinimo 5G ryšio tinkluose ataskaita, nuoroda: https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=62132.

24. Numatoma, kad 5G ryšio tinklams diegti bus reikalingos didelės investicijos, teksiančios judriojo ryšio operatoriams. Dalį šių, 5G ryšio plėtrai reikalingų investicijų, sudarys išlaidos, patirtos teisei naudoti radijo dažnius (kanalus), įgyti. Lėšos, gautos vykdant radijo dažnių aukcioną įskaitomos į valstybės biudžetą. Todėl, siekiant efektyvios ir sparčios 5G ryšio plėtros, numatoma įvertinti ir nustatyti judriojo ryšio operatoriams, diegiantiems 5G ryšio tinklus, galimybę taikyti Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės veiklos plėtros (toliau – MTEP) lengvatą pelno mokesčiui mažinti. Taip pat siūloma vertinti ir nustatyti papildomų finansinių, mokestinių lengvatų taikymo galimybę judriojo ryšio operatoriams, diegiantiems 5G tinklus.

24.1. MTEP lengvatos pelno mokesčiui mažinti vertinimą siūlytina atlikti centralizuotai, bendradarbiaujant su judriojo ryšio operatoriais, siekiant efektyviai mažinti administracinę naštą, tenkančią tiek ūkio subjektams, tiek valstybės institucijoms.

24.2. Atsižvelgiant į visuotinai pripažįstamą 5G ryšio plėtros ekonominę bei socialinę naudą, taip pat į numatomas papildomas pajamas į valstybės biudžetą suteikiant teisę naudoti nematerialų, valstybės valdomą turtą – radijo dažnius (aukcioną paskelbti numatoma iki 2020 m. IV ketv.), siūloma vertinti ir nustatyti papildomas finansines, mokestines lengvatas, kurios paskatintų investicijas į 5G ryšio plėtrą. (Priedo 2.6.-2.7. papunkčiuose numatytos priemonės).

25. Svarbu įvertinti būsimą elektros energijos poreikį judriojo ryšio, įskaitant 5G, sistemoms aprūpinti, taip pat galimus elektros energijos tiekimo šaltinius, paskirstymo tinklą, kitus svarbius techninius parametrus. Siūlytina atlikti išsamų vertinimą ir pasiūlyti įmanomus taikyti tvarius, kompleksinius sprendimus, kurie užtikrintų patikimą judriojo ryšio, įskaitant 5G, tinklų veikimą (Priedo 2.8. papunktyje numatyta priemonė).

26. Siekiant pasinaudoti būsimais 5G ryšio teikiamais privalumais, kurie numatoma pirmiausia bus orientuoti į daiktų interneto ir mašinų tarpusavio sąveika pagrįstų įrenginių plėtrą, numatoma skatinti inovatyvių ir pažangių technologinių sprendimų taikymą. Pažymėtina, kad siekiant išlaikyti tarptautinį konkurencingumą, pritraukti užsienio investicijų, paskatinti inovatyvių verslų bei produktų atsiradimą, reikia užtikrinti pažangiausių judriojo ryšio sprendimų įgyvendinimą Lietuvoje (Priedo 2.9. papunktyje numatyta priemonė).

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

27. Tam, kad būtų pasiektas 5G ryšio plėtros gairių tikslas ir įgyvendintos Priede numatytos priemonės, už šių priemonių įgyvendinimą pagal kompetenciją atsako valstybės institucijos, įstaigos, nurodytos Priede.

28. Priede numatytų priemonių gyvendinimą koordinuoja Susisiekimo ministerija.

LIETUVOS RESPUBLIKOS NAUJOS KARTOS JUDRIOJO RYŠIO (5G) PLĖTROS 2020-2025 M. GAIRIŲ PRIEMONIŲ PLANAS

Uždaviniai	Priemonės	Atsakingas vykdytojas	Įgyvendinimo terminas
1. Techninių sąlygų 5G ryšio tinklų diegimui sukūrimas.	1.1. Paskelbti aukcioną suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 3.4–3.8 GHz ir 694–790 MHz radijo dažnių juostų. Nesant galimybės paskelbti aukcioną šioms dažnių juostoms vienu metu, numatyti terminą ir sąlygas skelbti 694–790 MHz radijo dažnių juostos aukcioną.	Ryšių reguliavimo tarnyba	Iki 2020 m. IV ketv.
	1.2. Nustatyti poreikį ir jam esant, paskirti ryšio operatoriams radijo dažnius iš 24.25–27.5 GHz radijo dažnių juostos.	Ryšių reguliavimo tarnyba	Iki 2020 m. IV ketv.
	1.3. Įdiegti naujos kartos interneto prieigos infrastruktūrą baltosiose šalies teritorijose (pastatyti apie 180 bendro naudojimo ryšio bokštų ir nutiesti apie 1 465 km šviesolaidinių kabelinių linijų).	VŠĮ „Plačiajuostis internetas“; Susisiekimo ministerija	Iki 2021 m. III ketv.
	1.4. Pakeisti Sveikatos apsaugos ministro įsakymu tvirtinamą Lietuvos higienos normą HN 80:2015 „Elektromagnetinis laukas gyvenamojoje aplinkoje. Parametrų normuojamos vertės ir matavimo reikalavimai 10 kHz–300 GHz radijo dažnių juostoje“ suderinant nustatytas leistinas elektromagnetinės spinduliuotės ribines vertes su ES rekomenduojamomis.	Sveikatos apsaugos ministerija	Iki 2020 m. I ketv.
	1.5. Parengti ir išplatinti informaciją apie elektromagnetinės spinduliuotės saugos sveikatai užtikrinimą diegiant 5G ryšio sistemas.	Sveikatos apsaugos ministerija; Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos; Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras	Iki 2020 m. II ketv.
	1.6. Vykdyti visuomenės informavimą apie elektromagnetinės spinduliuotės saugos sveikatai užtikrinimą diegiant 5G ryšio sistemas.	Sveikatos apsaugos ministerija; Nacionalinis visuomenės sveikatos	Iki 2025 m. IV ketv.

		centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos	
1.7. Pakeisti Sveikatos apsaugos ministro įsakymu tvirtinamą Radiotechninio objekto radiotechninės dalies projekto ir elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos plano derinimo tvarkos aprašą, kad būtų sudarytos sąlygos diegti judriojo ryšio sistemas, įskaitant 5G.	Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos	Iki 2020 m. I ketv.	
1.8. Pakeisti Statybos techninių reglamentų reikalavimus ir Elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo reglamentavimą, siekiant užtikrinti judriojo ryšio aprėptį visose plačiai visuomenei prieinamose visuomeninių pastatų patalpose.	Aplinkos ministerija; Ryšių reguliavimo tarnyba; Susisiekimo ministerija	Iki 2020 m. II ketv.	
1.9. Supaprastinti teisinį reguliavimą sudarant skaidrias ir vienodas sąlygas judriojo ryšio infrastruktūrai įrengti valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančiuose nekilnojamojo turto objektuose (pastatuose, pvz. ant pastatų stogų, taip pat inžineriniuose statiniuose ar jų dalyse).	Finansų ministerija; Vidaus reikalų ministerija; Krašto apsaugos ministerija; Judriojo ryšio operatoriai	Iki 2020 m. II ketv.	
1.10. Parengti teisės aktų projektus siekiant sudaryti sąlygas ryšio operatoriams nemokamai naudotis nacionalinių, regioninių ar vietos valdžios institucijų kontroliuojama fizine infrastruktūra, įskaitant gatvių apšvietimo stulpais, kelio ženklais, šviesoforais, informaciniais stendais, autobusų stotelėmis ir kita fizine infrastruktūra, kuri techniškai yra tinkama įrengti mažos aprėpties belaidžio prisijungimo taškus.	Susisiekimo ministerija; Aplinkos ministerija; Finansų ministerija	Iki 2020 m. IV ketv.	
1.11. Peržiūrėti ir atnaujinti teisės aktus siekiant sudaryti galimybę ryšio operatoriams viešųjų ryšių tinklams tiesti naudotis valstybės ir savivaldybių kelių juostomis, aikštėmis, tiltais, viadukais, tuneliais.	Lietuvos automobilių kelių direkcija; Susisiekimo ministerija; Aplinkos ministerija	Iki 2020 m. II ketv.	
1.12. Rengiant teritorijų planavimo dokumentus, statant ar rekonstruojant Rail-Baltica ir Via-Baltica transporto koridoriams priskirtus kelius bei geležinkelius, suprojektuoti ir nustatyti sąlygas įrengti ryšių kabelių kanalų sistemas, tinkamas ryšio operatorių tinklams įrengti. Esant galimybei suprojektuoti radijo ryšio bokštus.	Susisiekimo ministerija	Iki 2020 m. IV ketv.	
1.13. Sudaryti sąlygas judriojo ryšio operatoriams užtikrinti judriojo ryšio, įskaitant 5G, aprėptį geležinkelio linijose.	Susisiekimo ministerija; AB Lietuvos geležinkeliai	Iki 2020 m. IV ketv.	
1.14. Sudaryti palankias sąlygas judriojo ryšio operatoriams teikti judriojo	Susisiekimo ministerija;	Iki 2020 m. IV	

	ryšio paslaugas, įskaitant 5G Lietuvos jūrų ir vidaus vandenų uostų, taip pat Lietuvos oro uostų teritorijose.	Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija; VĮ Lietuvos oro uostai	ketv.
2. Teisinių ir organizacinių sąlygų, skatinančių 5G ryšio plėtrą, sudarymas.	2.1. Teikti metodinę pagalbą suinteresuotiems asmenims apie Europos Sąjungos finansavimo priemones, susijusias su 5G ryšio plėtra.	Susisiekimo ministerija	Iki 2025 m.
	2.2. Koordinuoti tarptautinį bendradarbiavimą įgyvendinant tarptautinių TEN-T transporto koridorių padengimą 5G ryšiu.	Susisiekimo ministerija	Iki 2025 m.
	2.3. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane numatyti ryšio plėtrą (5G) reglamentuojančius sprendinius.	Aplinkos ministerija; Judriojo ryšio operatoriai	Iki 2021 m. II ketv.
	2.4. Koordinuoti Lietuvos savivaldybių ir operatorių bendradarbiavimą, siekiant užtikrinti spartesnę 5G ryšio plėtrą savivaldybių teritorijose.	Susisiekimo ministerija; Lietuvos savivaldybių asociacija	Iki 2025 m.
	2.5. Vertinti ir teikti rekomendacijas dėl 5G ryšio tinklų saugumo užtikrinimo.	Krašto apsaugos ministerija; Nacionalinis kibernetinio saugumo centras	Iki 2025 m.
	2.6. Nustatyti judriojo ryšio operatoriams, diegiantiems 5G ryšio sistemas, galimybę taikyti MTEP lengvatą pelno mokesčiui mažinti.	Finansų ministerija; Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra; Ekonomikos ir inovacijų ministerija; judriojo ryšio operatoriai	Iki 2020 m. I ketv.
	2.7. Įvertinti ir nustatyti finansinių, mokestinių lengvatų taikymo galimybę judriojo ryšio operatoriams, diegiantiems 5G ryšio sistemas.	Finansų ministerija	Iki 2020 m. I ketv.
	2.8. Nustatyti elektros energijos tiekimo poreikį judriojo ryšio sistemoms, įskaitant 5G ir pasiūlyti įmanomus kompleksinius sprendimus.	Energetikos ministerija; Judriojo ryšio operatoriai.	Iki 2021 m. I ketv.
	2.9. Parengti ir įgyvendinti teisinės priemonės, skatinančias judriojo ryšio paslaugų plėtrą daiktų interneto ir mašinų tarpusavio sąveika grindžiamiems įrenginiams.	Susisiekimo ministerija; Ryšių reguliavimo tarnyba	Iki 2022 m. IV ketv.